PROCEDURILE DE PREINSOLVABILITATE – UN NOU PAS ÎN EFICIENTIZAREA LEGISLAȚIEI CU PRIVIRE LA INSOLVABILITATE

Gheorghe MACOVEI

În toate timpurile activității economice a întreprinzătorilor, puteau fi generate situații în care persoana ca rezultat al anumitor circumstanțe fie obiective, fie în urma neglijenței personale, rămânea în imposibilitatea fie absolută, fie temporară de satisfacere a creanțelor creditorilor săi.

La origini insolvabilitatea avea un sens mai restrâns, aceasta nu este privită ca o instituție complexă menită a asigura satisfacerea creanțelor creditorilor debitorului insolvabil sub supravegherea unei autorități statale, folosind ca alternative metodele lichidării masei debitoare sau restabilirii solvabilității debitorului. Inițial insolvabilitatea era privită în sensul procedurii clasice de faliment, scopul căreia era lichidarea de urgență a bunurilor celui insolvabil și satisfacerea la maxim a creanțelor tuturor creditorilor. Odată cu evoluția tendințelor în domeniul insolvabilității în a doua jumătate a sec. XX, legislatorii au optat pentru aplicarea unor proceduri alternative lichidării masei debitoare, pornind de la ideea că menținerea unui debitor insolvabil, dar viabil poate aduce o satisfacere în volum mai mare a creanțelor creditorilor. În așa mod, apar legislațiile de orientare prodebitorială, de exemplu în SUA și Franța [1].

Un ultim pas în evoluția procedurilor de insolvabilitate este apariția așa-numitor proceduri de preinsolvabilitate, care au menirea de a preveni intrarea în insolvabilitate a debitorului aflat în dificultate financiară. Franța devine una din promotorii de bază ai concepției procedurilor preinsolvabilității mergând până aproape la excluderea procedurilor de faliment în sensul clasic al acestora.

Rațiunea procedurilor preinsolvabilității este una destul de simplă, ori în măsură în care persoana deja este insolvabilă, eficiența oricăror proceduri judiciare de insolvabilitate se reduce la maxim în măsura în care persoana deja se află în pragul lichidării. Astfel procedurile preinsolvabilității au menirea de a preveni survenirea stării de insolvabilitate, apariția căreia este iminentă, și în așa mod de a eficientiza orice procedură aplicabilă față de cei ce se pot afla în pericol de incapacitate de plată.

Legislația moldovenească privind insolvabilitatea a cunoscut o evoluție intensă de la independență până în prezent, culminând în 2012 cu cea de-a patra lege destinată reglementării procedurilor de insolvență [2]. Cu părere de rău, legile cu privire la faliment din 1992 [3] și 1996 [4] nu au constituit reglementări suficiente ce ar soluționa chestiunile ce apar la soluționarea cauzelor de insolvabilitate, cu atât mai mult aceasta nu a reglementat anumite proceduri similare celor de preinsolvabilitate.

Deşi legea insolvabilităţii din 2001 a constituit un progres major în ce priveşte reglementarea procedurilor de insolvabilitate, acesta a fost doar un prim pas în eficientizarea procedurilor judiciare care a rezultat în includerea procedurii planului, drept procedură alternativă lichidării debitorului.

Un pas major în eficientizarea procedurilor de insolvabilitate l-a constituit adoptarea în 2012 a legii insolvabilităţii ce include o procedură progresistă, numită procedura accelerată de restructurare. Deşi are o denumire similară cu procedura de restructurare, care este o procedură alternativă procedurii de faliment, procedura accelerată de restructurare este o procedură preinsolvabilităţii care nu poate fi aplicată persoanelor care deja se află în stare de insolvabilitate de facto. Luând în considerare prevederile art. 218 al Legii insolvabilităţii, procedura de insolvabilitate se aplică doar întreprinderilor aflate în dificultate financiară. Scopul procedurii accelerate de restructurare este salvgardarea întreprinderii aflate în dificultate financiară pentru a-şi continua activitatea, a păstra locurile de muncă şi a acoperi creanţele prin aplicarea unui plan.

Iar având în vedere că în conformitate cu prevederile art. 2 al Legii insolvabilităţii, *întreprinderea în dificultate financiară* este întreprinderea al cărei potenţial de viabilitate managerială şi economică se află într-o dinamică descrescătoare, dar al cărei titular execută sau este capabil să execute obligaţiile exigibile, observăm că procedura accelerată de restructurare nu este destinată celor aflaţi în incapacitatea de plată, şi reprezintă o procedură menită să prevină apariţia incapacităţii de plată.

În esenţă, procedura accelerată de restructurare este o procedură prin care asupra debitorului se aplică un plan economic de restructurare, realizarea căruia se face sub controlul instanţei de judecată şi a administratorului insolvabilităţii.

Realizarea procedurii accelerate de restructurare prezintă următoarele caracteristici specifice:

1. Cererea introductivă poate fi depusă numai de debitor.
2. Instanţa de judecată urmează să se pronunţe asupra primirii cererii nu mai târziu de 3 zile de la data depunerii, dispunând prin încheiere:
   - intentarea procedurii de restructurare accelerată;
   - instituirea perioadei de observaţie;
   - desemnarea administratorului provizoriu;
   - data convocării adunării de validare;
   - data convocării adunării de votare a planului de restructurare.
3. Adunarea de validare poate fi convocată nu mai târziu de 7 zile de la expirarea termenului de 37 de zile de la intentarea procedurii de restructurare accelerată.
4. Adunarea de votare a planului de restructurare nu poate fi convocată mai târziu de 7 zile de la expirarea termenului pentru convocarea adunării de validare.

5. Asupra confirmării planului de restructurare instanța de judecată se expune prin hotărâre judecătorească care poate fi adoptată nu mai târziu de 5 zile de la data confirmării planului de adunarea creditorilor.

6. În caz de neconfirmare a planului, instanța de judecată nu este în drept să aplice procedura de faliment decât în cazul în care a fost probat cel puțin un temei de insolvabilitate.

Desigur, simpla reglementare la nivel de lege a procedurii accelerate de restructurare nu va avea efectele scontate în măsura în care nivelul de conștientizare a persoanelor nu va fi suficient pentru a recunoaște necesitatea și eficiența procedurilor menite a preveni insolvabilitatea, ori procedura dată poate fi pornită doar la cererea debitorului.

Referințe:

1. MACOVEI, G. Procedura aplicabilă persoanelor insolvabile. Evoluție și tendințe moderne. În: *Materialele Conferinței „Dreptul privat ca factor în dezvoltarea relațiilor economice: tradiții, actualitate şi perspective”*. Chișinău: CEP USM, 2014, p. 254.
2. Legea insolvabilității nr.149 din 29.06.2012. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 193-197/663 din 14.09.2012.
3. Legea cu privire la faliment, nr. 851 din 03.01.1992.În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* nr.1/10 din 1992.
4. Legea cu privire la faliment nr. 786 din 26.03.1996.În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* nr. 58/583 din 05.09.1996.